

Europa'ko erosketa saskiak —ondo dakite etxeo andrak— gorabera miresgarriak izan ditu azken urteotan.

Janari batzuk, ogia ta aleak adibidez, urtu egin zaizkula esan dezakegu, edo biziki gutxitu bederen; beste guztiak, ordea, aldatu egin zaizkigu eurrez, eta oraintsu arte lujuzko ta aundikien jatekotzat geuzkanak, kanpotiko igaliak eta erbestetik ekarritako jaki ondu batzuk, eguneroko jan-neurrian sartu.

Munduan degun jateko erarik goxo ederrera amerikarrak erakusten digute, baiña zidor ontan Europa'k egin duen abiada ere txit nabarmena izan da azken urteotan.

Lana

Jainkoak lan

Asiera deritxon Liburu santuan oso politiki azaltzen zaigu lanaren sortze ia jatorria,

Lendabizi, Jainkoak berak egokitu zion gizonari bere bizitegia. Ondo apain egokitu ere. Onela irakurtzen degu: «Jainkoak, lur-reko buztinez egiñiko gizonari, bizirako arnasa ixuri zion, eta gizona bizidun egin zan» (As., 2, 5).

Aurretik —ez dakigu noiztik— lur gainean etzan basalarrik, ez belarrik landetan; lurriña bakarrik igotzen zan lurretik, lur-azal guztia busti ta garastuaz. Lurriña bakarrik, miiloika urte asko aurretik.

Gizona zan Jaunarentzat izakirik ederrena, Berak maiteen zuena. Onentzat baratz zoragarri bat atondu zuen. Onela dio, berriz ere: «Ordurako Jainko Jaunak baratz bat Berak landututa zeukan, Eden'en sortalderuntz» (As., 2, 8).

Ortaz, Jainkoak gizona egin ordurako, lan egin zuen ortu eáer aretan, eia ondoren, gizona sortu zuenean, onentzat, amak seaska bezela, edotariko gauz ederrez apaindu zuen. Baratz aren apaindura azalduaz, onela darrai: «Eta Jainko Jaunak, edotariko zugatzak ernerazi zitun, begi-betegarri ta ao-gozagarri» (As., 2, 9). Etzan noski gauza eskasa izango Jainkoak ienengo gizonari ipiñi zion bizitegia.

Azkenez, amak aur jaiio berriarekin egin duena egin zuen gizonarekin: «Jainko Jaunak, gizona artu ta Eden'go baratzean ipiñi zuen» (As., 2, 15).

Gzionak lan

Zertarako jarri ote zuen baratz artan?

Alperkerfan egoteko ote? Ezin iñoiaz ere. Toki eder aretan Jainkoak berak lan egin ba'zuen aurretik, gizonari ere eginkizun berbera eman zion. Jainkoak lur-lantzeari ta gauzak egiteari utzi zion, aurrerantzean arazo artan nor ari izana zeukalako. Adan an zertarako jarri zuen guri adierazteko, onela bukatzen du Liburu santuak: «Areak ua landu ta zaitu zezan» (As., 2, 15).

Beraz, len Jainkoak berak oso ederki landatuta zeukan baratza, arrezkeroan gizonak landu, landatu ts zaitu bear zuen. Ez al dezu iñoiz ikusi, aita zarrak zer egiten duen, bere seme gaztearekin? Goiz eder batean, bere etxaguntza bikaiña, ditur guztiak erakusten dizkio, ta au diotsa: «Or dezu, seme, nik oraiñarte eraman dedan lurra. Ni zarra nauzu onezkero. Aurrerantzean, zerorrek landu ta zaitu, zerorren gauza ta ondasun bezela».

Egiz esan dezakegu: Jainkoak erakutsi zion, baiña agindu ere, gizonari lana. Soro ta landa egitekoa batez ere; Palestina'ko iur-azaíean bizi izateko, nai ta ezkoa baitzun.

Gizona nekazari

Bai, Jainkoak berak erakutsi zion nola lurra erabiili. Noiz erakutsi zionik ez dakigu, aia ere.

Lur-ipui zoragarri bat dakarkigute Liburu santuak. Onela dio: «Jar belarria ta entzun nere abotsa; zaudete zur eta aditu nere itza: Goldelaria goldean ari ote da beti, ereiteko

lurra urratuz ta arrotuz? Lur-azala berdindu ondoren, ez ote du sugillarra ereiten edo kumiña zabaltzen, edo-ta garia naiz garagara ta oloa bakoitza bere tokian? Jainkoak eskolatzen du, nola egin erakutsirik. Sugillarra ezta, ba, larrañean legaz xeatzen, ezta gurpilla ezta kumin gainean jira-biran erabiltzen; sugillarren azia makillaz joka aletzen da, kumiñaren azia berriz zigorka. Ta garia, eio egiten ote da? Ez, legaz apurtzen da, baiña azkeneraiño birrindu barik; gari-aleak lertu ez daitezken eran. Ori ere Jainko indartsuagandik dator; bere asmoetan arrigarri ta jakituriz aberatsa da-ta» (Is., 28, 23-29).

Nekazaritzatik arturiko ipui eder ontan, Isaias Igarleak, Israeldar erriarekin Jainkoak nolako ardura duen adierazi nai digu. Jainkoa ezta egundo ere itsuki ari; bere erri aukeratua ezta Ark nolanai zigorkatzen, une bakoitzak eskatzen duenez gauzak eratu baizik. Nekazari gisa, orain lurra lantzen du, azia erein gero; ta, atenez, alea jo ta garbitu, zori ta zernola guztiak eskatzen diotenez.

Lur-langilleak ba-daki ordu ta une bakoitzean zeri kateatu bearra daukon. Nola, baiña? Jainkoak berak erakutsita; jakituri ori Arengandik artua du: «Jainkoak eskolatzen du, nola egin erakutsirik». Jaunak zuzentzen ditu egunak, urteak eta kondaira, istoria bera ere bai. Ta ba-daki momentu bakoitzari ondo datorkiona.

Uste au ezta Jainko-erriarena bakarrik; gerkarrak eta erromarrak ere iritzi berdiña

zuten. Bergili'k, bere Alor-kantetan, onela diño: «Jainkoen aitak berberak nai izan zuen nekazarien lanak zaillak izatea. Berak lenengoz lurrak arteziz irauli zituen giza-biotzetan kezka zorrotzuz, bere erreñua lo astun baten azpian zurruntzen utzi gabe. Jobe'ren aurretik, lugin batek ere etzuen lurrik landu» (Georg., I, 147).

Lan neketsua

Lana, ortik, ez da gauza txarra. Jaunak berak ere lan bait-dagi. Judutarrak etzioten Jesus'i lan egiten utzi nai. Gaixoak sendatu ta mirariak egiten zitulako, gaizki esaka ari ziran Aren kontra. Larunbata austen zuelako, noski. Bein Kristo'k, bere Aitak lan egiten zuen ezker, Berak ere lan egin bearra zeukala esanik, jardetsi zien: «Nere Aita orain ere ari da, ta Ni ere ari naiz» (Jon., 5, 17).

Ogetamar urtez beintzat lanari lotua bizi izan zan Kristo, bere etxean, Nazaret'en. Onela diosku Markos deunak. Arotzeri bat zeukan bere aita-ordeak, Jose doatsuak, eta Kristo'k ari laguntzen eman zituan bere gazte-urteak. Eskuak gailu ta babaz josiak zeuzkan noski, ezpaitzan geldit egotekoa. Origmatik «arotz- seme» deitzen zioten.

Lana, beste aldetik, neketsua degu, aldatz gora egiten zaiguna. Eberkeraz lana esateko erabilli oi diran itz batzuk, nekea, lazta-suna, zama esan nai dute, argi ta garbi.

Gaiztetsia danik, alere, ezin dezakegu esan. Aipaturiko Asiera liburuan, au dira-

kurgu: «Lurra iregatik gaiztetsia izango duk; nekearen nekez aterako duk artatik azkurria, jatekoa» (As., 3, 17). Gaiztetsia bada ere, **lurra** dezu, ez lana bera. Jainkoak, **baina, Berak** egiñiko ezer eztu gaiztosten, madarikatzen. Beraz, onek **au** esan nai **du**: lurra landu bearra daukagula, ta alere lurra nekez ta izerdiz bakarrik emango digula bear degun jatekoa.

Legeak ondoren lan-egunak **mugatzen** ziotuan; **au** da, sei egunean lan egin zitekean, baiña larunbatean ez, ezta jaietan ere: «Sei egun ditukezu lanerako; egin itzazu aietan zeure lan guztiak» (Irt., 20, 9).

Zer lan debekatzen ote zan egun oietan? Liburu santuetan ezta argi agiri.

Igotz

N
a
z
a
r
e
t

N
a
z
a
r
e
t